

EEN KLEINE FILOSOFIE
VAN GROTE EMOTIES

STEF SELFSLAGH

een kleine
filosofie van
grote emoties

nostalgie

P E L C K M A N S

Inhoud

Het land in de verte	9
Toen de jeugd nog wist wat werken was	15
De nostalgicus en de incontinentieluier	23
Tanz mit mir durch die blaue Nacht	31
Een tot wanhoop drijvende mindfuck	39
Urine, tijgerbalsem en zure maagsappen	47
Een volmaaktere versie van het leven	55
Nostalgie is een stamcafé	63
Fucking in the moonlight	71
Onverwelkbare bloemen	79
Agnetha's en Agneta's	83
De vrijgevochten Rive Gauche-Parisienne	91
Een deeltijdse Zweed	99
Windtelefoon	109
Een ketel met Chiquitita	115
La grande bellezza	123
Zesduizend armen	127
Verantwoording	133
Dank	135

Voor mijn moeder

*In this peaceful solitude
All the outside world subdued
Everything comes back to me again
In the gloom
Like an angel passing through my room*

— Uit: 'Like an Angel Passing
Through My Room', ABBA

*Can you remember who you were
before the world told you who you should be?*

— Uit: *Post Office*, Charles Bukowski

Het land in de verte

November 2024. Dat hoeft u niet per se te onthouden, maand noch jaartal zijn belangrijk, ik geef ze maar mee voor het geval dat u een nostalgicus bent en later dingen wilt zeggen als: ‘Weet je nog, dat boekje over nostalgie dat we ooit lazen? Het speelde zich af in – daar was de schrijver heel duidelijk over – november 2024. Tien jaar voor jij een deel van je slokdarm moest laten verwijderen en vijftien jaar voor ik bij de spoorwepolitie ging werken. Dát waren nog eens tijden.’

Maar als in het verleden woelen u weinig tot geen voldoening schenkt, mag u ‘november 2024’ nu al vergeten. Ik had trouwens evengoed ‘december 2024’ kunnen schrijven. Ik sta als schrijver niet onder ede. En zoveel verschillen november en december nu ook niet van elkaar. Tenzij u zegt: ‘December heeft Kerstmis, daar kan november alleen maar van dromen.’ In dat geval neem ik aan dat u november en december liever uit elkaar houdt. Maar anders hoeft het niet.

Ik begin opnieuw.

November 2024. Ik verlaat de aankomsthal van Stockholm Arlanda Airport en wandel rolkofferend naar de overdekte taxistandplaats. De rit naar Villa Dahlia, mijn hotel in het centrum van de stad, zal veertig minuten duren. Ik neem me voor om onderweg in stilte de vormgeving van het Zweedse wegennet op me te laten inwerken: de rood-gele verkeersborden, de blauw-witte *trafikplatser*, de smalle rijstroken, de wegwijzers met å's, ä's en ö's.

Maar Nasser, mijn taxichauffeur, wil praten. We zijn nog geen kwartier aan het rijden of ik weet al dat hij Pakistaanse roots heeft, dat zijn ouders in 1970 naar Zweden geëmigreerd zijn, dat hij onlangs vijftig is geworden, dat hij twee dochters heeft, dat hij vorige week vitamine D is beginnen te slikken, dat de lange Zweedse winters zonder vitamine D-supplementen niet vol te houden zijn, dat de opwarming van de aarde wat hem betreft niet snel genoeg kan gaan, dat hij twintig jaar in de financiële sector heeft gewerkt, dat de lange werkdagen en de korte deadlines hem op de duur tot wanhoop dreven, dat hij twee jaar geleden zijn eigen taxibedrijf heeft opgericht en dat hij sindsdien een beduidend armer, maar aanzienlijk gelukkiger man is.

Ik vraag Nasser waarom hij een taxibedrijf wilde, en geen schoonmaakonderneming of pc-hersteldienst. 'Ik rij graag met de auto', zegt hij.

Zijn antwoord verrast mij. Ik denk altijd dat ik taxichauffeurs tot last ben wanneer ik op hun raampjes tik. Dat ze net van plan waren om op hun achterbank te gaan liggen met een zakje winégums binnen handbereik, maar speciaal voor mij zuchtend de motor weer opstarten. Het was nog nooit in me opgekomen dat er ook taxichauffeurs bestaan die *graag* met de auto rijden.

Dan vraagt Nasser: ‘Wat brengt jou naar Stockholm?’ Ik mompel: ‘Hoe moet ik dat uitleggen?’ en hou de rest van mijn antwoord nog een paar tellen in beraad. Kan je een man die je nauwelijks een kwartier kent, die bovendien twintig jaar lang een hardvochtige beurshandelaar is geweest, vertellen dat je in Stockholm bent om je te laven aan ABBA-nostalgie? Dat je je van ABBA doordrongen kindertijd wil oproepen door in Stockholm ABBA-gerelateerde plaatsen te bezoeken? Dat je al doende op onvermoede inzichten wil stoten en je eigen nostalgie wil leren begrijpen?

Ik besluit dat Nasser het met de verkorte, ABBA-loze versie van de waarheid moet stellen. ‘Ik ben een nostalgicus die archeologisch te werk gaat, Nasser. Ik kom het Stockholm van de jaren zeventig opgraven in de hoop de ware aard van nostalgie bloot te leggen. En te weten te komen of mijn nostalgie mij iets probeert te vertellen.’

‘*I see*’, zegt Nasser. ‘*You want to do some soul-searching.*’ Ja, denk ik, dat is precies wat ik wil

doen. En ik wil ook dat soul-searching vandaag nog benoemd wordt tot synoniem voor nostalgie. Maar ik zeg gewoon: *'Uh-huh. Something like that.'*

Een halfuur later heb ik Nasser betaald en uitgewuifd, staan mijn rolkoffer en ik voor de ingang van Villa Dahlia en adem ik koude Zweedse lucht in. Ik stel het inchecken nog even uit en maak van het laatste daglicht gebruik om een verkennend ommetje te maken in Tegnérslunden, het park tegenover het hotel.

De bomen schudden bruine bladeren over mijn haar uit, de geur van hars en houtsnippers glipt mijn neusgaten binnen. Voor missies van nostalgische aard is er geen beter seizoen dan de herfst. De natuur takelt af, de avond begint al in de namiddag, we wikkelen onszelf in coltruien en tv-dekentjes, we staren naar de vlammen in de open haard en de vraagtekens in elkaars ogen, en omdat we toch niks beters te doen hebben dalen we af in de catacomben van ons geheugen, waar dozen vol herinneringen zijn opgestapeld, klaar om uitgepakt te worden.

Aan de uitgang van Tegnérslunden kuier ik voorbij een weinig memorabel standbeeld van Astrid Lindgren. Ik vraag Google wat Lindgren in dit park te zoeken heeft. In Tegnérslunden, zo blijkt, begint het verhaal van *Mio, mijn Mio*, een van de bekendste boeken van Astrid Lindgren. Bo Vilhelm Olsson, het negenjarige hoofdperso-

nage, ontmoet hier de geest die hem zal meene-
men naar Het Land In De Verte.

Het Land In De Verte: is dat niet het land waar
ook de nostalgicus terug naartoe wil?, vraag ik
me stilletjes af. (En ook al denkt u nu dat ik me
dat niet stilletjes heb afgevraagd, dat ik het post
factum verzin om een thematisch bruggetje te
bouwen tussen Astrid Lindgren en het onderwerp
van dit boek, ik vroeg het me echt stilletjes af.)

Wanneer de zon zich bijna helemaal heeft laten
terugzakken en de kou langs mijn broekspijpen
omhoog begint te kruipen, wandel ik terug naar
Villa Dahlia. Ik voel dat ik stilaan klaar ben om
naar het verleden te trekken. Morgen huur ik een
fiets en rij ik terug in de tijd.